

Veteranplan for Hvaler kommune 2024 – 2027

Aspheim Jan Richard
20.03.2024

Forord

Siden andre verdenskrig har omtrent 100.000 nordmenn deltatt i internasjonale FN- og NATO-operasjoner. Dette har de gjort for å bidra til fred, stabilitet og menneskerettigheter.

Vi har ikke nøyaktige tall, men det er grunn til å anta at ca. 70 personer fra Hvaler har deltatt i denne typen operasjoner.

I tillegg har andre – som politi og medlemmer av humanitære organisasjoner – gjort en innsats internasjonalt.

Veteranene er ikke bare en ressurs for Forsvaret, de innehar også viktig kompetanse som er nyttig for det sivile samfunnet. Vi skal være takknemlige for den innsatsen som er gjort, og vi skal nyttiggjøre oss den kompetansen de innehar.

Dette er første gang kommunen har laget en veteranplan. Mitt håp er at den skal bidra til å gi veteranene den anerkjennelsen og støtten de og deres nærmeste fortjener.

Jeg ønsker at Hvaler skal være en god kommune for alle som har deltatt i internasjonale operasjoner.

Kjære veteraner: Tusen takk for det dere har ofret og for den jobben dere har gjort.

Foto 1. Ordfører Mona Vauger

Innhold

Forord	1
Veteranplan for Hvaler kommune	3
Begrepet «veteran»	3
Veteraners situasjon, nasjonalt og på Hvaler	4
Hva skal vi gjøre i Hvaler kommune?	4
Anerkjennelse	5
Ivaretagelse	6
Oppfølging – forpliktende samarbeid	6
Informasjon	8
Referanser	8
Nettsider	8
Foto	Feil! Bokmerke er ikke definert.

Veteranplan for Hvaler kommune

Siden 1947 har Norge deltatt med mer enn 100 000 kvinner og menn i over 100 militære operasjoner i 40 land. Om lag 9000 av disse har tjenestegjort i Afghanistan. Dette er personer som på ulike måter har påtatt seg viktige og krevende oppdrag på vegne av oss alle; nasjonen Norge og det internasjonale samfunnet.

De senere årene har nasjonale myndigheter prioritert oppfølging av veteraner og deres familier både før, under og etter tjenesten. I 2009 kom Stortingsmelding nr. 34 (2008 -2009) «Fra vernepliktig til veteran».

Senere har det kommet en handlingsplan og oppfølgingsplanen «I tjeneste for Norge». Til sammen har syv statsråder undertegnet oppfølgingsplanen for veteraner.

Det er samfunnets ansvar at veteraner og deres pårørende får den støtte og anerkjennelse de har krav på og fortjener. Hvaler kommunes veteranplan er et bidrag til dette.

Veteraner med erfaring fra internasjonale operasjoner er ressurser for lokalsamfunnet. Samtidig vet vi at både de som tjenestegjør og deres familier opplever ulike utfordringer både under og i etterkant av tjenesten.

Hvaler kommunes veteranplan har tiltak både for å forebygge og hjelpe etter endt tjeneste.

Hvaler kommune vil bidra til at veteranenes anerkjennelse i det offentlige øker og legge til rette for at veteranene kan bidra positivt i lokalsamfunnet.

Anerkjennelse av innsatsen for landet og positiv omtale av tjenesten er viktig for at erfaringene soldatene har hatt oppleves som positive.

Begrepet «veteran»

Veteranplanen for Hvaler kommune omfatter Forsvarets veteraner.

Men den vil også bidra til en generell kompetanseheving og anerkjennelse for andre grupper. For eksempel i fredsbevarende, fredsopprettende eller statsbyggende og humanitær innsats i utlandet.

Disse gruppene utgjør et færre antall personer på Hvaler.

Foto 2. Soldater fra den første kontingenten (Norbatt 1) i Sør-Libanon, 1978. Av Gustav P. Jensen

Foto 3. Soldat med barn. Av Peder Torp Mathisen

Veteraners situasjon, nasjonalt og på Hvaler

Personer som har vært i utenlandstjeneste for Norge, har erfaringer og kompetanse som er viktige å ta vare på når de kommer hjem. Samtidig vet vi at noen veteraner og deres nære pårørende kan få utfordringer i ettertid. Dette gjelder spesielt psykisk helse.

Basert på ulike type statistikk, kan vi anslå at rundt 70 personer fra Hvaler har vært utenlandstjeneste for landet i militære oppdrag frem til i dag. Eksakt antall personer med veteranerfaring som fortsatt er bosatt i Hvaler kommune er ikke kjent. Om vi tar hensyn til nærstående familie, er dermed en relativt stor gruppe av innbyggerne berørt. Antall personer som har vært i tjeneste for politi, sivilforsvar osv., er lavt.

Foto 4. Gorm Kallestad, NTB

De lokale helse- og velferdstjenestene og oppvekstsektoren mangler oversikt over omfanget av personer og familier med spesielle utfordringer knyttet til utenlandstjeneste. Det lokale hjelpeapparatet må bli bedre på å se en eventuell sammenheng mellom hjelpebehov og følger av hendelser og erfaringer fra utenlandstjeneste, for å kunne identifisere utfordringer tidlig og iverksette nødvendige tiltak med bruk av riktig kompetanse raskt. Det er godt dokumentert at rask hjelp gir positive resultater.

I en del tilfeller er det aktuelt å etablere samarbeid med regionale og nasjonale kompetansemiljøer, som f.eks. spesialisthelsetjenesten, «Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging» (RVTS), og Kompetansemiljøet for veteran saker ved NAV Elverum.

Det er etablert flere ulike interesseorganisasjoner for veteraner og deres pårørende nasjonalt og lokalt. På Hvaler har Veteran kaféen Hvaler regelmessige aktiviteter.

Forskjellige veteranorganisasjoner har også kontakt med enkeltpersoner i lokalsamfunnet som er: Veteranforbundet for skadde i internasjonale operasjoner, SIOPS, NVIO Østfold, pårørendeorganisasjonen Hjemmesonen og Veteran Møter Veteran.

I denne planen legges det vekt på å verdsette personellet og deres familier for det de gjør og har gjort for landet, uten at det blandes inn politiske elementer i arbeidet.

Tiltakene i planen integreres i kommunens øvrige drift og forankres i økonomi - og handlingsplaner og årlige budsjetter.

Hva skal vi gjøre i Hvaler kommune?

Tiltakene i planen bygger på anbefalinger fra Forsvaret og følger de tre satsningsområdene:

- ANERKJENNELSE
- IVARETAKELSE
- OPPFØLGING

Konkret fordeling av ansvar for gjennomføring og oppfølging av de ulike tiltakene gjøres innenfor gjeldende administrative rammer i Hvaler kommune.

Anerkjennelse

Mål:

Kommunen viser aktiv anerkjennelse og respekt for den innsats som veteranene har gjort gjennom sin deltakelse for landet i internasjonale operasjoner.

Foto 5. Den norske styrken i al-Asad-leiren i Irak. Her står de oppstilt i forbindelse med kong Haralds fødselsdag. Foto Forsvaret

Tiltak:	Tid:
Kommunen sprer kunnskap til befolkningen om tjenester og tiltak overfor veteraner og deres familier, herunder også markeringer. Informasjon skal være oppdatert og tilgjengelig på kommunens webflater.	Fortløpende
Kommunen deltar på markeringen av Frigjørings- og veterandagen og Forsvarets minnedag.	Fortløpende
Kommunen etablerer et årlig arrangement for veteranene i kommunen med ordføreren som vertskap. Arrangementet legges til frigjørings- og veterandagen 8. mai. Veteranenes nærmeste inviteres. Samarbeid om markeringen med andre kommuner vurderes.	Årlig
Ledere i kommunen gis økt kompetanse om veteraner slik at ansatte med veteranerfaringer blir ansett for å være ressurser i det daglige arbeidet.	Fortløpende

Ivaretagelse

Mål:

Personer med veteranbakgrunn og deres nærmeste pårørende tilbys nødvendige kommunale tjenester. Personell på skoler og i barnehager gir nødvendig hjelp og støtte til barn i familier med veteraner.

Tiltak:	Tid:
Kommunale tjenesteytere gis, gjennom kommunens kvalitetssystem, tilgang til relevant kunnskap og kontaktinformasjon til relevante fagmiljøer med spesifikk kunnskap om utfordringer og metoder knyttet til veteraner og pårørende.	Fortløpende
Administrasjonen innarbeider i sine kompetanseplaner tiltak som også ivaretar relevante problemstillinger knyttet til veteraner og deres pårørende.	Fortløpende
Kommunen ivaretar veteranenes behov gjennom det ordinære hjelpetilbudet.	Fortløpende

Oppfølging – forpliktende samarbeid

Mål:

Hvaler kommune har tverrfaglig samarbeid internt og eksternt med spesialistmiljøer, veteranorganisasjoner og andre kommuner, slik at veteranarbeidet utvikles i tråd med behovet.

Tiltak:	Tid:
Hvaler kommune har en egen «veterankontakt» i administrasjonen. Veterankontakten er kommunens kontaktpunkt for veteraner, pårørende, samarbeidskommuner, Forsvaret og andre aktører innenfor feltet. Veterankontakten har ansvar for å koordinere opplæring internt, holde oversikt over kommunens tilbud til veteraner og deres familier, samt ha kunnskap om sentrale aktører og det tilbudet de har.	Planlegges
Der foreldre skal eller har vært på utenlandsoppdrag, og behov for bistand fra det kommunale hjelpeapparatet utløses, iverksettes eksisterende rutiner for samarbeid mellom tjenesteapparatet og familier med behov for koordinering.	Fra 2024
Kommunen etablerer hensiktsmessig samarbeid med forsvarets familiekontakter i enkeltsaker hvor det er naturlig, eller hvor berørte eller kommunen finner det nødvendig	Fortløpende
Hvaler kommune etablerer hensiktsmessig samarbeid med veteranorganisasjoner, nabokommuner og andre aktuelle offentlige instanser.	Fortløpende

Informasjon

Mål:

Kommunen gir oppdatert og relevant informasjon om tiltak for veteraner via interne og eksterne kanaler.

Tiltak:	Tid:
Hvaler kommune sprer kunnskap til befolkningen gjennom kommunenes kommunikasjonskanaler om tilbud til veteraner og deres familier og markeringer.	Fortløpende
Hvaler kommune utarbeider informasjonsmateriell til aktuelle aktører som fastleger, skolehelsetjenesten og NAV med informasjon om veteraner og deres familier / barns særlige behov.	Fortløpende
Skolen vurderer å benytte lokale veteraner i undervisningen for å synliggjøre veteranenes bidrag i internasjonale operasjoner.	Fortløpende

Evaluering av planen skjer i forbindelse med rullering av kommunal planstrategi.

Referanser

Lenker til alle nettsider finnes her:

Regjeringen

<https://www.regjeringen.no/no/tema/forsvar/internasjonale-operasjoner/innsikt-intops/forsvarets-veteraner/oppfolgingsplanen-for-veteraner/id2353955/>

<https://www.regjeringen.no/no/tema/forsvar/internasjonale-operasjoner/innsikt-intops/forsvarets-veteraner/ressurssider-til-kommuner-og-helsepersonell-om-veteraner-fra-internasjonal-tjeneste/id2409086/>

Kommunale:

<https://www.forsvaret.no/veteraner/kommunalt-og-offentlig-veteranarbeid/kommunale-veteranplaner>

Nettsider

Forsvaret

www.itjenestefornorge.no

www.forsvaret.no/veteraner

Noen veteranorganisasjoner

NVIO – Norges veteranforbund for internasjonale operasjoner www.nvio.no

Veteranforbundet SIOPS – Skadde i internasjonale operasjoner www.siops.no

Hjemmesonen, for pårørende – av pårørende www.hjemmesonen.no

Veteran møter veteran www.veteranmoterveteran.no/

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging
(RVTS) www.rvts.no

NAV:

Kompetansemiljøet for veteransaker, NAV Elverum www.nav.no/Tlf: 55 55 33 33

Barne, ungdoms-, og familiedirektoratet (BUFDIR) www.bufdir.no/

Tilbud til veteranfamilier i Forsvaret

Statens pensjonskasse:

www.spk.no/Forsikring/erstatningsordninger-for-forsvaret

Helsedirektoratet:

www.helsedirektoratet.no/folkehelse/psykisk-helse-og-rus/ivaretakelse-av-deltakere-i-internasjonale-operasjoner

Hvaler kommune

www.hvaler.kommune.no/xxx